

DAGBLADETS
SOMMERKONKURRANSE
● SIDE 19

IDAG: LANZAROTE

TO AVISER I EN

RING OG
VINN SYDENTUR

HELE
UKA

FERIE

ALLTID
FORAN

Dagbladet DA

Fredag 10. juli 1992

* * * * Nr. 182 - Uke 28. 124. årgang. - Løssalg kr 7,00

TUSENTIPSET - RING (02) 20 00 00

Byferie i skjærgården

ANNE KRISTINS FORELDRE

GRÅT AV LETTELSE

■ - Vi har hele tida hatt våre tanker om hvem som sto bak Anne Kristins forsvinning, sier Marit og Johan Jensen - lettet etter at to menn er arrestert. ● SIDE 5-7

GOEBBELS GROTESKE DAGBOK

■ ■ Dagbladet bringer i dag de første utdragene av Nazi-Tysklands propagandaminister Joseph Goebbels' ukjente dagbøker. Skildringene er personlige og groteske, og avslører at Goebbels også var innstilt på å bli diktator hvis det ble nødvendig. Propagandaministerens historie er godkjent av Instituttet for samtidshistorie i München. ● SIDE 11-13

BARE I
DAGBLADET

Fot: NTB

GOEBBELS' DAGBØKER

BAKGRUNNEN:

Juli 1944: De vest-allierte hadde gått i land i Frankrike og sovjetiske styrker rykket raskt fram på østfronten. Tyske byer, også Berlin, ble utsatt for voldsomme bombeangrep.

I fire år hadde nazistene ikke forstilt seg at de kunne tape krigen, men nå begynte de å bli usikre.

I all hemmelighet drøftet en gruppe adelige Hitler-generaler muligheten for fredsforhandlinger. De var klar over at de allierte ikke under noen omstendighet ville forhandle med Hitler og at Hitler aldri ville be søke fred.

Derfor utformet de planene

om en sammensvergelse for å ta livet av Hitler, og enkelte av hans tidligere tilhengere sluttet seg til den.

Attentat og kupp

Planen gikk ut på først å drepe Hitler og så sette i verk et militærkupp i Berlin under dekknavet «Valkyrie».

Attentatet skulle finne sted under Hitlers daglige konferanse med topp-generalene i hovedkvarteret ved Rastenburg i Øst-Preussen.

Den 37-årige oberst Claus Graf von Stauffenberg hadde med seg en tidsinnstilt plastbombe i dokumentmappen sin og plasserte den like ved Hitler.

Han hadde lenge vært motstander av regimet.

Kort før bomben skulle eksplodere forlot han konferansen, under påskudd av at han måtte ta en telefon.

Bomben smalt, men Hitler overlevde attentatet med forbausende få skader.

Griper inn

Stauffenberg trodde at attentatet var lyktes da han hørte smellet, og han løy øyeblikkelig til Berlin.

Der hadde Joseph Goebbels full kontroll, og han sørget for at over 200 medlemmer av sammensvergelsen ble henrettet.

Noen av dem ble hengt med pianowire, og Goebbels filmet de blodige henrettelsene. Stauffenberg ble dømt til døden ved standrett og skutt.

Egne ambisjoner

For naziregimet var situasjonen så alvorlig at Goebbels for en gangs skyld ikke fikk skrevet et ord i dagboka på tre dager. 23. juli dikterte han en utrolig historie – ikke bare om forræderi blant Hitlers nærmeste medarbeidere, men også om sine egne voldsomme ambisjoner og sin maktlyst.

Umiddelbart etter attentatet ledet Goebbels og Hitlers kansellist Hans Heinrich Lammers en konferanse der de drøftet hva de selv kunne vinne på de dramatiske begivenhetene.

BARE I DAGBLADET

© Institut für Zeitgeschichte, München; Daily Mail, London; Dagbladet, Oslo.

«Jeg har aldri veket unna ansvar»

Keitel (generalfeltmarskalk Wilhelm Keitel, sjef for Wehrmachts overkommando) meldte selv fra om attentatforsøket.

Umiddelbart etter den voldsomme eksplosjonen tok han Føreren i armen. Det var en svært rørende scene; Keitel gråt av glede da han så at Føreren var i live.

Attentatforsøket skjedde under de mest dramatiske forhold og man kan bare gjenta nok en gang at det er et mirakel at Føreren ikke ble rammet.

Så startet (kansellist Hans Heinrich) Lammers' konferanse, og den forløper akkurat slik jeg hadde ønsket.

Mer makt

Lammers antyder selv at fra nå av må langt større makt bli gitt til de enkelte ledere for å reformere hæren, staten og det offentlige liv. Reformene i Wehrmacht skal bli ledet av (innenriksminister og SS-sjef Heinrich) Himmler, som skal få de videste fullmakter.

Reformene av staten og det offentlige liv skal bli ledet av meg; også jeg utstyrt med nesten ubegrensede fullmakter.

Disse (menn som var samlet på konferansen) er nå redde for at mangelen på styring, og den usikkerhet som følger av det, skal ha trengt ned til folket, og for at en fortsatt mangel på ledelse vil øke krisen, både når det gjelder styringen av landet og krigføringen.

Lammers har imidlertid svekket mine motforestillinger noe ved å foreslå meg som kandidat.

Jeg tar ansvaret

Så tar jeg selv ordet og beholder det i en time, og legger fram mine synspunkt slik jeg har beskrevet dem tidligere i denne dagboka.

Jeg erklærer at jeg er villig til å påta meg det store ansvar, under forutset-

ning at jeg får det nødvendige maktapparat.

Men jeg er fortsatt mer enn forundret over at Keitel, som over 100 prosent støtter mine standpunkter, er villig til å gi så mye makt til Himmler. Enda mer forbauset er jeg over at han vil tillate at Himmler og Waffen SS skal granske Wehrmacht

Senere blir Goebbels enda mer forundret.

Noen sider lenger ute skriver han noen av de viktigste avsnitt i hele dagboka.

Han synes å mene at han og hans kolleger er av den oppfatning at Hitler skal overlate makten til en mer dynamisk leder-kvartett, der Goebbels ser seg selv som den naturlige leder.

Språket han bruker for å få fram denne forræderiske idé – utenkelig for en mann som var Førerenes nærmeste og mest lojale håndlanger – er bemerkelsesverdig i måten han forsiktig lister seg rundt sakens kjerne:

Alle vi som deltar er av den oppfatning at Føreren på den ene side må gi opp den øverste makt over Wehrmacht og Riket, og det offentlige liv på den andre.

Himmler er blitt utpekt til Wehrmacht, jeg for Staten og det offentlige liv, og det blir antydnet at (Hitlers mektige sekretær Martin) Bormann skal få tilsvarende fullmakter for partiet, slik (rustningsminister Albert) Speer allerede har over rustningsindustrien. Dette skal vi snakke med Føreren om på søndag.

Så øker Goebbels' frimodighet og mot for hvert avsnitt han skriver, helt til han åpent gratulerer seg selv med hvor velegnet han er som «innenriksdiktator»:

Hvis vi kan få Føreren med på dette som vi har snakket om på Lammers' konferanse, så vil vi ha åpnet veien til det som praktisk talt vil være et hjemlig diktatur.

Jeg føler meg sterk nok til å utøve denne rolle og til å bruke makten på en slik måte at vi blir i stand til å øke krigsinnsatsen. I alt dette er jeg helt uten personlige ambisjoner.

Det har ikke lenger noe å gjøre med personlige spørsmål, men med praktiske.

Jeg blir igjen for å spise lunch med disse herrene (som hadde deltatt på konferansen). Alle behandler meg med den største vennlighet.

Jeg har følelsen av at hvis jeg virkelig fikk den nødvendige makt, så vil det være – i den nåværende situasjon – usedvanlig lett å lede.

Dette har å gjøre med at det ikke er noen som ikke frykter en negativ utvikling i krigen, endog muligens en katastrofe.

Alle er vettskremt over muligheten for at bolsjevismen vil velte over Øst-Preussen. Den tiltro disse herrene viser meg er ekstraordinær stor. Det må også sies, at ble de nødvendige maktmidler gitt meg, så ville jeg påta meg et enormt historisk ansvar.

Og det skal vites at jeg aldri har veket unna slikt ansvar forutsatt at jeg er blitt gitt den nødvendige makt til å iverksette det.

Så kjører jeg med Naumann (Goebbels' rådgiver) i det mest vidunderlige sommervær til Hitlers hovedkvarter. Langs hele ruta står soldater fra Luftwaffe. Det er svært vanskelig å komme til hovedkvarteret, for attentatet har også skjerpet beredskapen.

Takk Gud for det, for det som skjedde da grev Stauffenberg forsøkte sitt attentat, må aldri kunne skje en gang til.

Rikspropagandaminister Joseph Goebbels. Lengst til høyre generaloberst.

GOEBBELS' DAGBØKER

BAKGRUNNEN:

Juli 1944: De vest-allierte hadde gått i land i Frankrike og sovjetiske styrker rykket raskt fram på østfronten. Tyske byer, også Berlin, ble utsatt for voldsomme bombeangrep.

I fire år hadde nazistene ikke forstilt seg at de kunne tape krigen, men nå begynte de å bli usikre.

I all hemmelighet drøftet en gruppe adelige Hitler-generaler muligheten for fredsforhandlinger. De var klar over at de allierte ikke under noen omstendighet ville forhandle med Hitler og at Hitler aldri ville be søke fred.

Derfor utformet de planene

om en sammensvergelse for å ta livet av Hitler, og enkelte av hans tidligere tilhengere sluttet seg til den.

Attentat og kupp

Planen gikk ut på først å drepe Hitler og så sette i verk et militærkupp i Berlin under dekknavet «Valkyrie».

Attentatet skulle finne sted under Hitlers daglige konferanse med topp-generalene i hovedkvarteret ved Rastenburg i Øst-Preussen.

Den 37-årige oberst Claus Graf von Stauffenberg hadde med seg en tidsinnstilt plastbombe i dokumentmappen sin og plasserte den like ved Hitler.

Han hadde lenge vært motstander av regimet.

Kort før bomben skulle eksplodere forlot han konferansen, under påskudd av at han måtte ta en telefon.

Bomben smalt, men Hitler overlevde attentatet med forbausende få skader.

Griper inn

Stauffenberg trodde at attentatet var lyktes da han hørte smellet, og han løy øyeblikkelig til Berlin.

Der hadde Joseph Goebbels full kontroll, og han sørget for at over 200 medlemmer av sammensvergelsen ble henrettet.

Noen av dem ble hengt med pianowire, og Goebbels filmet de blodige henrettelsene. Stauffenberg ble dømt til døden ved standrett og skutt.

Egne ambisjoner

For naziregimet var situasjonen så alvorlig at Goebbels for en gangs skyld ikke fikk skrevet et ord i dagboka på tre dager. 23. juli dikterte han en utrolig historie – ikke bare om forræderi blant Hitlers nærmeste medarbeidere, men også om sine egne voldsomme ambisjoner og sin maktlyst.

Umiddelbart etter attentatet ledet Goebbels og Hitlers kansellist Hans Heinrich Lammers en konferanse der de drøftet hva de selv kunne vinne på de dramatiske begivenhetene.

BARE I DAGBLADET

© Institut für Zeitgeschichte, München; Daily Mail, London; Dagbladet, Oslo.

«Jeg har aldri veket unna ansvar»

Keitel (generalfeltmarskalk Wilhelm Keitel, sjef for Wehrmachts overkommando) meldte selv fra om attentatforsøket.

Umiddelbart etter den voldsomme eksplosjonen tok han Føreren i armen. Det var en svært rørende scene; Keitel gråt av glede da han så at Føreren var i live.

Attentatforsøket skjedde under de mest dramatiske forhold og man kan bare gjenta nok en gang at det er et mirakel at Føreren ikke ble rammet.

Så startet (kansellist Hans Heinrich) Lammers' konferanse, og den forløper akkurat slik jeg hadde ønsket.

Mer makt

Lammers antyder selv at fra nå av må langt større makt bli gitt til de enkelte ledere for å reformere hæren, staten og det offentlige liv. Reformene i Wehrmacht skal bli ledet av (innenriksminister og SS-sjef Heinrich) Himmler, som skal få de videste fullmakter.

Reformene av staten og det offentlige liv skal bli ledet av meg; også jeg utstyrt med nesten ubegrensede fullmakter.

Disse (menn som var samlet på konferansen) er nå redde for at mangelen på styring, og den usikkerhet som følger av det, skal ha trengt ned til folket, og for at en fortsatt mangel på ledelse vil øke krisen, både når det gjelder styringen av landet og krigføringen.

Lammers har imidlertid svekket mine motforestillinger noe ved å foreslå meg som kandidat.

Jeg tar ansvaret

Så tar jeg selv ordet og beholder det i en time, og legger fram mine synspunkt slik jeg har beskrevet dem tidligere i denne dagboka.

Jeg erklærer at jeg er villig til å påta meg det store ansvar, under forutset-

ning at jeg får det nødvendige maktapparat.

Men jeg er fortsatt mer enn forundret over at Keitel, som over 100 prosent støtter mine standpunkter, er villig til å gi så mye makt til Himmler. Enda mer forbauset er jeg over at han vil tillate at Himmler og Waffen SS skal granske Wehrmacht

Senere blir Goebbels enda mer forundret.

Noen sider lenger ute skriver han noen av de viktigste avsnitt i hele dagboka.

Han synes å mene at han og hans kolleger er av den oppfatning at Hitler skal overlate makten til en mer dynamisk leder-kvartett, der Goebbels ser seg selv som den naturlige leder.

Språket han bruker for å få fram denne forræderiske idé – utenkelig for en mann som var Førerenes nærmeste og mest lojale håndlanger – er bemerkelsesverdig i måten han forsiktig lister seg rundt sakens kjerne:

Alle vi som deltar er av den oppfatning at Føreren på den ene side må gi opp den øverste makt over Wehrmacht og Riket, og det offentlige liv på den andre.

Himmler er blitt utpekt til Wehrmacht, jeg for Staten og det offentlige liv, og det blir antydnet at (Hitlers mektige sekretær Martin) Bormann skal få tilsvarende fullmakter for partiet, slik (rustningsminister Albert) Speer allerede har over rustningsindustrien. Dette skal vi snakke med Føreren om på søndag.

Så øker Goebbels' frimodighet og mot for hvert avsnitt han skriver, helt til han åpent gratulerer seg selv med hvor velegnet han er som «innenriksdiktator»:

Hvis vi kan få Føreren med på dette som vi har snakket om på Lammers' konferanse, så vil vi ha åpnet veien til det som praktisk talt vil være et hjemlig diktatur.

Jeg føler meg sterk nok til å utøve denne rolle og til å bruke makten på en slik måte at vi blir i stand til å øke krigsinnsatsen. I alt dette er jeg helt uten personlige ambisjoner.

Det har ikke lenger noe å gjøre med personlige spørsmål, men med praktiske.

Jeg blir igjen for å spise lunch med disse herrene (som hadde deltatt på konferansen). Alle behandler meg med den største vennlighet.

Jeg har følelsen av at hvis jeg virkelig fikk den nødvendige makt, så vil det være – i den nåværende situasjon – usedvanlig lett å lede.

Dette har å gjøre med at det ikke er noen som ikke frykter en negativ utvikling i krigen, endog muligens en katastrofe.

Alle er vettskremt over muligheten for at bolsjevismen vil velte over Øst-Preussen. Den tiltro disse herrene viser meg er ekstraordinær stor. Det må også sies, at ble de nødvendige maktmidler gitt meg, så ville jeg påta meg et enormt historisk ansvar.

Og det skal vites at jeg aldri har veket unna slikt ansvar forutsatt at jeg er blitt gitt den nødvendige makt til å iverksette det.

Så kjører jeg med Naumann (Goebbels' rådgiver) i det mest vidunderlige sommervær til Hitlers hovedkvarter. Langs hele ruta står soldater fra Luftwaffe. Det er svært vanskelig å komme til hovedkvarteret, for attentatet har også skjerpet beredskapen.

Takk Gud for det, for det som skjedde da grev Stauffenberg for-søkte sitt attentat, må aldri kunne skje en gang til.

Rikspropagandaminister Joseph Goebbels. Lengst til høyre generaloberst.

GOEBBELS' DAGBØKER

Lurte til seg dagbøkene

Av JAN TYSTAD

LONDON (Dagbladet): Goebbels dagbøker har i flere dager preget britiske førstesider etter at det ble kjent at nazisympatisøren David Irving hadde fått fatt i deler av dem som ikke var blitt offentliggjort tidligere.

Jøder og antinazister har demonstrert utenfor Irvings hus i Mayfair.

At Daily Mail klarte å slå Irving og trykke dagbøkene allerede i dag, har vakt stor oppsikt.

Det er disse utdragene Dagbladet kan offentliggjøre samtidig.

Irvings versjon kommer ikke før på søndag - i Sunday Times.

Raseri

Sunday Times kjøpte rettighetene til dagbøkene av David Irving, som blant annet hevder at jødene ikke ble gasset ihjel.

Avisen har betalt ham bortimot en million kroner.

Nyheten slo ned som en bombe og vakte raseri i Institutt for nyere historie i München som hadde funnet dagbøkene i Moskva først.

For å hindre at Irvings versjon ble offentliggjort først ga de sine kopier av dagbøkene til Daily Mail som betalte instituttet 190 000 kroner retten til å offentliggjøre dem.

Lureri

Det var Elke Fröhlich ved instituttet i München som oppdaget hele settet av Goebbels dagbøker i Moskva i mars.

David Irving fikk høre om det og allierte seg med en Sunday Times-journalist som introduserte ham til ledelsen for arkivet i Moskva. Han ble kalt en «berømt historiker» og russerne fikk ikke vite om hans nazisympatier. Hadde arkivarene fått vite det, er det tvilsomt om de hadde sluppet ham inn.

Slik fikk Irving adgang til arkivet og kopierte alt han trengte før han ble avslørt som tvilsom naziforsvarer.

Flere underhusmedlemmer har fordømt Sunday Times-redaktøren Andrew Neill fordi han har inngått en avtale med en slik tvilsom person som David Irving.

Stenograf

Daily Mail har oppsporet Goebbels stenograf Richard Otte som nå er 85 år gammel.

Han ble ansatt av Goebbels i 1941 for å skrive ned propagandasjefens dagboksnotater og tanker.

Otte måtte være klar hele døgnet til å ta notater når Der Chef - som han fortsatt kaller Goebbels - fant det for godt å diktere.

Kopier

Høsten 1944 bestemte Goebbels seg for å få dagbøkene kopiert på bedre materiale enn papir. 17 000 A4-sider ble kopier over på glassplater og disse ble forseglet i metallbokser som så ble gravd ned.

Boksene må seinere ha blitt funnet av russerne slik at et sett havnet i Moskva. Sunday Times har skrevet at Irving har studert glasskopier av dagbøkene i Moskva.

● Utdrag fra dagbøkene fortsetter i morgen

Goebbels (i midten) får omvisning under sitt besøk i Norge november 1940. Lengst til venstre rikskommisær for Norge, Joseph Ter-Nikolaus von Falkenhorst som var sjef for de tyske styrkene i Norge. (Foto: NTB)

GOEBBELS' DAGBØKER

Dagbladet bringer i dag de første utdragene av nazi-propagandaminister Joseph Goebbels dagbøker, som den tysker forsker Elke Fröhlich oppsparte i Moskva. Dette er den versjonen som er godkjent av Instituttet for samtidshistorie i München – ikke den som høyreekstremist David Irving offentliggjør i Sunday Times i overmorgen.

28. november 1940 – Joseph Goebbels foran Oslo Østbanestasjon. (Foto: NTB)

En ekte nazi-tysk familie – Magda og Joseph Goebbels med barna (foran fra v.) Helmut, Holde, Heide, Hedda, (og bak fra v.) Hilde og Helga. Bakerst står Harald Quandt, Magdas sønn fra første ekteskap som avanserte hos BMW etter krigen. Ekteparet Goebbels sørget for å ta livet av de seks små barna, før de selv begikk selvmord 1. mai 1945.

HITLERS MEST BETRODDE MANN

– Der Führer fortalte meg om sine planer. Klokka 5.15 i dag blir Danmark og Norge okkupert. Hvis kongene oppfører seg skikkelig, kan de bli sittende. Men vi gir aldri de to landene fra oss igjen, noterte Joseph Goebbels – rikspragandaminister og kulturdiktator i Nazi-Tyskland og lokal partisjef i Berlin.

Av JON-HJALMAR SMITH

For politikk var ikke lenger det muliges kunst:

– Vi tror på underet, på det umulige og det uopnåelige. For oss er politikk det umuliges mirakel. Vi gir faen i de gitte muligheters kunst! Enten går vi inn i historien som alle tiders største statsmenn eller som alle tiders største forbrytere, konstaterte han.

Hvem var denne Joseph Goebbels?

Nazismens misjonær

En krøpling med mindreverdskomplekser, en mislykket litterat, en menneskeforaktende kyniker, en nasjonalistisk venstre-ekstremist, en effektiv organisator, en fanatisk jødehater og en folkeforførelsens mester.

Goebbels var den mest utsekkulerte av alle nazistørrelsene, og som propagandaminister var han nazismens fremste misjonær ved siden av Hitler.

Han ble født 29. oktober 1897 og vokste opp i et strengt katolsk hjem i Rheydt i Rhinland.

Seinere studerte den unge Joseph filosofi, litteratur, og tysk språk ved flere av de fremste tyske universitetene. I 1924 ble han medlem av det nasjonalsosialistiske partiet NSDAP, og ingen la større vekt på de nordiske-arske idealer og den ideologiske kurs enn denne «vesle doktor».

Hitler – en småborger

Som aktiv nazist kunne han utnytte sine evner som demagogisk taler, sin analytiske intelli-

gens og sin hang til teatraliske effekter.

Først tilhørte han den nasjonalrevolusjonære fløyen:

– Adolf Hitler, denne vesle småborger, må ekskluderes fra partiet, forlangte Goebbels – før han traff sin Messias og falt fullstendig for ham.

Hitler utnevnte denne unge lovende nazi-kraft på 27 til Gauleiter i Berlin-Brandenburg.

Hans første store propagandasuksess var at han gjorde den lokale halliken Horst Wessel, som ble drept i et slagsmål om en gatepike, til nasjonalsosialistisk martyr og forbilde for all tysk ungdom – og Hitler var høyst imponert over sin lille doktor i Berlin.

Jødehateren

Det var jødehater Goebbels som arrangerte de riksomfattende

de jødeforfølgelsene som fikk den bagatelliserende betegnelsen «Rikskrystallnatten» – med Hitlers uttrykkelige velsignelse.

Det var Goebbels som krevde en «ubetinget utryddelse» av jødene og sigøynene i Berlin.

Han sørget også for at ordren ble utført, og det var han som hisset opp tyskerne: – Wollt ihr den totalen Krieg?

– Vil dere den totale krig? brølte han i Sportpalast 18. februar 1943.

– Ja! Ja! brølte de fanatiserte tilhørerne, og folkeforførelsen og folket var ett.

Goebbels kontrollerte alle media, og i motsetning til andre nazi-størrelser mistet han aldri troen på Hitler.

Til slutt var Goebbels den eneste toppnazisten som fremdeles hadde sin førers tillit – og

i sitt politiske testamente utnevnte Hitler ham til rikskansler.

– Nei, min fører!

– Men for første gang i mitt liv må jeg kategorisk nekte å adlyde en ordre fra føreren... Jeg vil heller avslutte et liv som ikke har noen verdi for meg lenger, når jeg ikke kan sette det inn for føreren.

Berlin, den 29 april 1945, 5.30 Uhr.

Dr. Goebbels.

To dager senere sørget han for å få drept sine seks små barn, og så begikk han og fru Magda selvmord i Hitler-bunkeren.

Forts. neste side